

Powiatowy Urząd Pracy w Radomiu

Raport 2008

**MONITORING ZAWODÓW
DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH
POWIAT RADOMSKI
I PÓŁROCZE 2008 ROK**

Radom, wrzesień 2008 r.

SPIS TREŚCI

I.	WSTĘP	
1.	CEL OPRACOWANIA	3
2.	PODSTAWA OPRACOWANIA	4
3.	METODOLOGIA OPRACOWANIA	5
II.	POZIOM BEZROBOCIA NA TERENIE POWIATU RADOMSKIEGO	6
III.	ANALIZA BEZROBOCIA WEDŁUG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)	6
IV.	ANALIZA OFERT PRACY WEDŁUG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)	8
V.	ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH	10
1.	ZAWODY DEFICYTOWE	10
2.	ZAWODY NADWYŻKOWE	12
3.	ZAWODY ZRÓWNOWAŻONE	14
VI.	WNIOSKI	5
VII.	SPIS TABEL I WYKRESÓW	
	Tabela nr 1. Struktura bezrobotnych według zawodów	7
	Tabela nr 2. Struktura ofert pracy według zawodów	8
	Tabela nr 3. Ranking 20 zawodów deficytowych	11
	Tabela nr 4. Ranking 20 zawodów nadwyżkowych	13

I. WSTĘP

Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych to proces systematycznego obserwowania zjawisk zachodzących na rynku pracy dotyczących kształtowania popytu na pracę i podaży zasobów pracy w przekroju terytorialno – zawodowym oraz formułowania na tej podstawie ocen, wniosków i krótkookresowych prognoz niezbędnych dla prawidłowego funkcjonowania systemów szkolenia bezrobotnych oraz kształcenia zawodowego.

Raport zawiera analizę skali i struktury bezrobocia rejestrowanego w powiecie radomskim w grupach i zawodach, oraz popytu na pracę dla poszczególnych zawodów z punktu widzenia zgłaszanych ofert do Powiatowego Urzędu Pracy. Bada, także zawody wykazujące deficytowość lub nadwyżkę pracowników.

Używane w raporcie określenia: zawód, zawody i specjalności, grupa zawodów wynika z nazewnictwa stosowanego w „Klasyfikacji zawodów i specjalności”. Struktura klasyfikacji jest wynikiem grupowania zawodów na podstawie podobieństwa kwalifikacji zawodowych wymaganych dla realizacji zadań danego zawodu (specjalności) z uwzględnieniem obydwu aspektów kwalifikacji, tj. ich poziomu i specjalizacji.

1. CEL OPRACOWANIA

Celem niniejszego opracowania jest przedstawienie głównych parametrów, które charakteryzują rynek pracy powiatu radomskiego. Informacje dotyczące

zjawiska bezrobocia oraz ofert pracy według zawodów (grup zawodów) mogą posłużyć jako źródło informacji między innymi do:

- określenia kierunków szkoleń dla osób bezrobotnych,
- planowania działań w zakresie przeciwdziałania bezrobociu,
- podnoszenia jakości poradnictwa zawodowego,
- podnoszenia jakości pośrednictwa pracy,
- opracowania strategii rozwoju miasta, gminy, powiatu,
- merytorycznego uzasadnienia realizacji projektów współfinansowanych ze środków Unii Europejskiej.

Główni użytkownicy Monitoringu zawodów nadwyżkowych i deficytowych to między innymi:

- Powiatowe i Wojewódzkie Urzędy Pracy,
- Ministerstwo Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej,
- Władze oświatowe
- Instytucje szkoleniowe
- inne

2. PODSTAWA OPRACOWANIA

Monitoring zawodów nadwyżkowych i deficytowych dla powiatu radomskiego powstał przy wykorzystaniu następujących źródeł:

- „Zalecenia metodyczne do prowadzenia monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych” Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej, Departamentu Rynku Pracy, Warszawa 2003,

- załącznik nr 2 do sprawozdania MIPS-01 – „ Bezrobotni według rodzaju działalności ostatniego miejsca pracy oraz ofert pracy. Stan za I półrocze 2008 roku,
- załącznik nr 3 do sprawozdania MIPS-01 – „ Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności za I półrocze 2008 roku,
- rozporządzenie z 01.06.2007 r. w sprawie klasyfikacji zawodów i specjalności dla potrzeb rynku pracy oraz zakres jej stosowania (Dz.U. Nr 106, poz. 728),
- ustawa o promocji zatrudnienia i instytucjach rynku pracy (Dz.U. Nr 99, poz. 1001 z dnia 20.04.2004 r.)
- rozporządzenie Prezesa Rady Ministrów z dnia 13 lipca 2004 r. w sprawie programu badań statystycznych statystyki publicznej (Dz.U. Nr 195, poz. 2004, z późn. zmianami),
- rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 20 stycznia 2005 r. w sprawie polskiej klasyfikacji działalności (Dz.U. Nr 33, poz. 289 z późn. zmianami).

3. METODOLOGIA OPRACOWANIA

W obecnych czasach niezbędnym jest dostosowanie systemu kształcenia do wciąż zmieniającego się zapotrzebowania pracodawców na kwalifikacje zasobów ludzkich. Należy więc zastosować sprawny system informacyjny oparty na weryfikacji i analizie danych (poziom bezrobocia, struktura bezrobocia oraz oferty pracy, ...). Departament Rynku Pracy Ministerstwa Gospodarki, Pracy i Polityki Społecznej opracował metodologię wyodrębniania zawodów nadwyżkowych i deficytowych, na podstawie której powstał niniejszy raport.

II. POZIOM BEZROBOCIA NA TERENIE POWIATU RADOMSKIEGO

Na koniec I półrocza 2008 roku na terenie powiatu radomskiego zarejestrowanych było 13845 osób bezrobotnych, w tym 7355 to kobiety. Stopa bezrobocia w powiecie radomskim wynosiła 26,3% (pod koniec 2007 roku 28,4 %, obserwujemy więc spadek tej wartości o 2,1%).

Dla porównania w województwie mazowieckim stopa bezrobocia osiągnęła wartość 7,8%, podczas, gdy w tym samym czasie w Polsce wynosiła 9,8%.

III. ANALIZA BEZROBOCIA WEDŁUG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

Jednym z elementów „Monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych” jest analiza bezrobocia według zawodów (grup zawodów). Zagadnienie to można rozpatrywać na różnych poziomach: 10 wielkich grup zawodowych, 30 dużych grup zawodowych, 116 grup średnich, 392 grupy elementarne lub 1770 zawodów i specjalności. Niniejszy raport został opracowany w oparciu o kody sześciocyfrowe (np. fryzjer 514102) czyli zawody i specjalności. Naszym zdaniem jest to najbardziej przejrzysta forma zobrazowania bezrobocia na radomskim rynku pracy.

W powiecie radomskim, w I półroczu 2008 roku najliczniejszą grupę zawodową stanowili: bezrobotni bez kwalifikacji, sprzedawca, robotnik placowy, szwaczka, obuwnik przemysłowy. Liczna grupa to także bezrobotni w zawodach: robotnik budowlany, robotnik gospodarczy, pracownik biurowy oraz ślusarz. Dane na podstawie powyższych przykładów przedstawia Tabela Nr 1.

Tabela Nr 1. Struktura bezrobotnych wg zawodów

Lp.	Kod zawodu	Nazwa Zawodu	Bezrobotni ogółem	W tym kobiety	Absolwenci
1	2	3	4	5	6
1	000000	Bez zawodu	2000	1106	106
2	522107	Sprzedawca	1290	1126	9
3	916201	Robotnik placowy	551	235	0
4	743604	Szwaczka	469	459	1
5	744304	Obuwnik przemysłowy	430	408	0
6	931301	Robotnik budowlany	400	5	0
7	932104	Robotnik pomocniczy w przemyśle przetwórczym	388	212	0
8	914103	Robotnik gospodarczy	310	155	0
9	419101	Pracownik biurowy	308	270	4
10	722204	Ślusarz	276	55	0

Na podstawie Załącznika nr 3 do sprawozdania MPiPS-01 „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności” w powiecie radomskim za I półrocze 2008 roku.

W omawianym I półroczu 2008 w obrębie w/w zawodów zachodziły dość istotne zmiany. Przede wszystkim część najliczniej reprezentowanych zawodów zmieniła swój stan liczebny, a dotyczy to zwłaszcza zawodu sprzedawcy, gdzie na koniec 2007 roku zarejestrowanych było 1413 bezrobotnych (spadek o 123 osoby), a także osób bez zawodu, których liczba zmniejszyła się o 190 osób bezrobotnych zarejestrowanych na terenie powiatu radomskiego.

IV. ANALIZA OFERT PRACY WEDŁUG ZAWODÓW (GRUP ZAWODÓW)

Bardzo ważnym elementem monitoringu rynku pracy jest analiza napływu ofert pracy, która pozwala na określenie skali nadwyżki i deficytu zasobów pracy w układzie zawodów i specjalności oraz grup zawodów. Dane te zostały zebrane w Tabeli nr 2.

Tabela Nr 2. Struktura ofert pracy wg zawodów

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Oferty pracy
1	2	3	4
1	419101	Pracownik biurowy	227
2	522107	Sprzedawca	222
3	413103	Magazynier	96
4	343101	Pracownik administracyjny	83
5	913207	Sprzątaczką	76
6	829190	Pozostali operatorzy maszyn gdzie indziej nie sklasyfikowani	69
7	931301	Robotnik budowlany	56
8	512201	Kucharz	49
9	515902	Pracownik ochrony mienia i osób	48
10	513102	Opiekunka dziecięca	45

Na podstawie Załącznika nr 3 do sprawozdania MPIPS-01 „Bezrobotni oraz oferty pracy według zawodów i specjalności” w powiecie radomskim za I półrocze 2008 roku.

Jednym z warunków poprawy sytuacji na rynku pracy jest nieustanny napływ nowych ofert zatrudnienia. W I półroczu 2008 roku na terenie powiatu radomskiego pozyskano 2502 oferty pracy.

Analiza ofert pracy zgłaszanych do urzędu wskazuje, że oferty w zawodzie pracownika biurowego i sprzedawcy składane przez pracodawców w Powiatowym Urzędzie Pracy w większości dotyczą subsydiowanych miejsc pracy. Zapotrzebowanie na pracowników biurowych wynika bardziej z dogodnej dla pracodawcy formy aktywizacji zawodowej bezrobotnych, jaką jest staż, niż rzeczywista liczba wolnych miejsc pracy. Warto przy tym zaznaczyć, że w każdym z czołowych zawodów pod względem ilości napływu ofert nie ma zawodu, do wykonywania którego potrzebne byłoby koniecznie wykształcenie wyższe. Bez wątplenia ważnym spostrzeżeniem jest duża powtarzalność pozycji jakie zajmują aktualnie, jak również w ostatnich latach zawody notujące wysoki poziom napływu ofert w konfrontacji z zawodami charakteryzującymi się najwyższym poziomem bezrobocia. Systematycznie rośnie zapotrzebowanie na pracowników posiadających kwalifikacje zawodowe na poziomie przynajmniej średnim, choć nadal pracodawcy zgłaszają wiele ofert dla osób posiadających podstawowe umiejętności.

V. ANALIZA ZAWODÓW DEFICYTOWYCH I NADWYŻKOWYCH

Analizę zawodów deficytowych i nadwyżkowych przeprowadzono w oparciu o wskaźniki zawarte w zaleceniach metodycznych do prowadzenia monitoringu. Właściwa interpretacja danych wymaga zapoznania się z definicją wskaźnika intensywności deficytu lub nadwyżki zawodów (co przytoczone jest poniżej).

W – Wskaźnik intensywności deficytu lub nadwyżki zawodów (iloraz średniej miesięcznej liczby ofert pracy w danym zawodzie zgłoszonych w danym roku do średniej miesięcznej napływu bezrobotnych w danym zawodzie w takim samym okresie czasu)

1. ZAWODY DEFICYTOWE

*Przez zawód **deficytowy** rozumiemy taki zawód, na który występuje na rynku pracy wyższe zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracę w tym zawodzie.*

$$W > 1,1$$

Analiza powyższego wskaźnika wykazała, że w I półroczu 2008 roku do zawodów deficytowych zaliczyliśmy te przedstawione w Tabeli nr 3.

Tabela Nr 3. Ranking 20 najbardziej deficytowych zawodów

Lp.	Kod zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności deficytu
1	2	3	4
1	213901	Administrator sieci informatycznej	6,0
2	712501	Meliorant	5,3
3	214601	Inżynier inżynierii chemicznej	4,0
4	821103	Operator maszyn do obróbki skrawaniem	3,5
5	243101	Archiwista	3,0
6	514103	Kosmetyczka (zawód szkolny Technik usług kosmetycznych)	2,8
7	712901	Konserwator budynków	2,8
8	235908	Wychowawca w placówkach oświatowych, wychowawczych i opiekuńczych	2,5
9	244401	Psycholog	2,0
10	725113	Instalator systemów alarmowych	2,0
11	233201	Nauczyciel przedszkola	1,6
12	821107	Operator obrabiarek sterowanych numerycznie	1,6
13	833401	Kierowca operator wózków jezdniowych	1,6
14	713201	Glazurnik	1,5
15	343101	Pracownik administracyjny (zawód szkolny Technik administracji)	1,5
16	419101	Pracownik biurowy (zawód szkolny technik prac biurowych)	1,4
17	714202	Lakiernik wyrobów drzewnych	1,3
18	413103	Magazynier	1,3
19	241912	Specjalista do spraw marketingu i handlu (sprzedaży)	1,1
20	742302	Pilarz	1,1

Na podstawie tabeli T-I/P-4 Zawody deficytowe i nadwyżkowe. Stan na koniec I półrocza 2008 roku.

Sytuacja na lokalnym rynku pracy pozostaje trudna, a zdecydowaną przewagę uzyskują zawody deficytowe i ich wzrost w stosunku do poprzednich lat. Najwyższym poziomem średniego miesięcznego deficytu podaży siły roboczej jest zawód administrator sieci informatycznej i meliorant. Wysokie miejsce w rankingu zajmują również zawody: operatora maszyn do obróbki skrawaniem, kosmetyczki (zawód szkolny: Technik usług kosmetycznych), nauczyciela przedszkola. Na uwagę

zasługują zawody, które w ubiegłym roku będąc zawodami o znacznym poziomie wskaźnika deficytu na koniec I półrocza 2008 roku notują swój dalszy wzrost np.: operator maszyn do obróbki skrawaniem (z 2,14 na 3,50) oraz pracownik administracyjny zawód szkolny: Technik administracji (z 1,42 na 1,56).

W powyższym zestawieniu brak wartości wskaźnika określonego jako MAX (pracodawca złożył zapotrzebowanie w danym zawodzie, jednak w ewidencji PUP nie figurowali bezrobotni posiadający taki zawód np: pedagog szkolny, tłumacz, sekretarka medyczna oraz wiele innych).

2. ZAWODY NADWYŻKOWE

*Przez zawód **nadwyżkowy** rozumiemy taki zawód, na który występuje na rynku pracy mniejsze zapotrzebowanie niż liczba osób poszukujących pracę w tym zawodzie.*

$W < 0,9$

Analiza wskaźnika „W” wykazała, że w I półroczu 2008 r. do zawodów nadwyżkowych zaliczyliśmy te przedstawione w Tabeli nr 4.

W poniższej tabeli nie uwzględniono zawodów o intensywności nadwyżki równej „0” czyli takich dla których w analogicznym okresie nie wpłynęła żadna oferta pracy. Pracodawcy nie byli zainteresowani zatrudnieniem osób poszukujących pracy jako między innymi: chemik, inżynier elektryk, biolog, florysta.

Tabela nr 4. Ranking 20 najbardziej nadwyżkowych zawodów

Lp.	Kod Zawodu	Nazwa zawodu	Wskaźnik intensywności nadwyżki
1	2	3	4
1	343201	Księgowy (samodzielny)	0,76
2	722303	Szlifierz metali	0,75
3	833104	Kierowca ciągnika rolniczego	0,75
4	723304	Mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych	0,73
5	742204	Stolarz	0,72
6	411101	Sekretarka	0,71
7	722301	Frezer	0,71
8	512302	Kelner	0,66
9	721303	Blacharz samochodowy	0,66
10	515902	Pracownik ochrony mienia i osób (zawód szkolny Technik ochrony fizycznej osób i mienia)	0,53
11	322401	Masażysta (zawód szkolny technik masażyście)	0,50
12	743501	Krojczy	0,50
13	722304	Tokarz	0,47
14	522107	Sprzedawca	0,46
15	721202	Spawacz ręczny gazowy	0,41
16	341503	Przedstawiciel handlowy (przedstawiciel regionalny)	0,37
17	811102	Operator koparek i zwałowarek	0,37
18	933104	Robotnik magazynowy	0,37
19	723104	Mechanik samochodów ciężarowych	0,33
20	741203	Piekarz	0,30

Na podstawie tabeli T-I/P-4 Zawody deficytowe i nadwyżkowe. Stan na koniec I półrocza 2008 roku.

Nadwyżka siły roboczej dotyka zdecydowanie zawody o różnym poziomie wykształcenia. Sytuację na powiatowym rynku pracy odzwierciedla zdecydowanie zawód samodzielny księgowy, o wielkości wskaźnika (0,76), który to jeszcze w ubiegłym roku był zdecydowanie zawodem deficytowym o wskaźniku (1,14). Pozostałe zawody, o których należy wspomnieć to: szlifierz metali (0,75), mechanik maszyn i urządzeń przemysłowych (0,73), stolarz (0,72) oraz frezer (0,71).

3. ZAWODY ZRÓWNOWAŻONE

Zawodami w równowadze są te, w których do PUP w analizowanym okresie wpływa podobna ilość ofert w stosunku do liczby rejestrujących się bezrobotnych.

$$0,9 \leq W \leq 1,1$$

Analiza wskaźnika intensywności nadwyżki (deficytu) zawodów wykazała, że na radomskim rynku pracy, zawodami zrównoważonymi były między innymi: specjalista ochrony środowiska, robotnik leśny, kierowca autobusu, ... Dla wyżej wymienionych zawodów wskaźnik intensywności przyjął wartość 1.

Ciekawostką są zawody, które jeszcze w ubiegłym roku należały do innych grup i tak np.: sprzątaczką z zawodu nadwyżkowego (0,58) stała się zawodem zrównoważonym o wskaźniku (1,04) oraz wcześniej wspomniany kierowca autobusu (2007 rok - wskaźnik 1.70) – aktualnie (1,00)

VI. WNIOSKI

Powyższy „Monitoring zawodów deficytowych i nadwyżkowych” dla powiatu radomskiego pokazał iż sytuacja na rynku pracy jest nadal trudna. Jednakże możemy zaobserwować nieznaczna poprawę.

Przy wyciąganiu wniosków należy pamiętać, że dane zawarte w raporcie nie odzwierciedlają sytuacji w 100% (klasyfikacja zawodów i specjalności jest bardzo rozbudowana, do PUP wpływają również oferty z tzw. wtórnego rynku pracy, czasem te same oferty w stosunkowo krótkim czasie są kilkakrotnie zgłaszane do PUP, nie wszystkie osoby bezrobotne rejestrują się w PUP, kwalifikacje wielu osób dezaktualizują się, znaczna część bezrobotnych nie jest zainteresowana podjęciem zatrudnienia, czego konsekwencją jest wyrejestrowanie z ewidencji PUP)

Na podstawie analizowanych danych możemy stwierdzić, że:

- nastąpił spadek stopy bezrobocia o 2,1 pkt. procentowego w stosunku do końca roku 2007, należy jednak zauważyć, że wskaźnik ten jest nadal bardzo wysoki w porównaniu do województwa mazowieckiego i Polski,
- liczba bezrobotnych zarejestrowanych na koniec badanego okresu zmniejszyła się w stosunku do końca roku 2007 z 15304 do 13845 osób bezrobotnych,
- bezrobocie w powiecie radomskim dotyka w głównej mierze kobiet – stanowią one 53,12% ogółu,
- najbardziej sfeminizowane zawody to między innymi: sprzedawca, szwaczka, pracownik biurowy,
- wśród zarejestrowanych bezrobotnych najliczniejszą grupę stanowią sprzedawcy, robotnicy placowi oraz osoby bez zawodu,
- pozyskano więcej ofert pracy w stosunku do II półrocza 2007 roku,

- największa liczba ofert pracy jest adresowana do: sprzedawców, pracowników biurowych i magazynierów uwzględniono tu również ofert pracy subsydiowanej: staże, przygotowania zawodowe),
- zawody nadwyżkowe to między innymi: samodzielny księgowy, szlifierz metali, kierowca ciągnika rolniczego,
- zawody deficytowe to między innymi: administrator sieci informatycznej, meliorant, inżynier inżynierii chemicznej,
- zawody w równowadze to między innymi: specjalista ochrony środowiska, robotnik leśny, kierowca autobusu.

Sporządził:

Piotr Wojnarski
Stefan Ziembicki
Agnieszka Postuła